

تبیین علمی اشارات قرآن کریم به انواع، مقدار، سازوکار و سودمندی‌های باران

غلامرضا براتی^۱، فرزانه روحانی^۲، محمود احمدی^۳، فاطمه قیاسی^۴

۱- استادیار آب و هواشناسی دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم زمین، G_barati@sbu.ac.ir

۲- استادیار علوم قرآن و حدیث دانشگاه شهید بهشتی، پژوهشکده اعجاز قرآن کریم

۳- استادیار آب و هواشناسی دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم زمین

۴- کارشناس ارشد آب و هواشناسی، دانشگاه شهیدبهشتی

چکیده

در قرآن کریم اشارات علمی گوناگون از جمله در قلمرو آب‌وهوا وجود دارد. هدف از این تحقیق استخراج و رده بندی آنها بر پایه سنجه‌های زمانی شامل رخداد در گذشته، مستمر و آینده و سنجه‌های مکانی شامل سرزمینی، جهانی و فراگیر و سپس تبیین آنها به عنوان اشارات آشکار و نهان مرتبط با علوم جو بوده است. در مرحله نخست انجام این تحقیق، استخراج اشارات جوی از محیط «پارس قرآن» به جهت سه ویژگی پاسخ دهی سریع، روزآمدی ترجمه‌ی آیات و قابلیت دسترسی آسان این محیط برای هر محقق انجام شد و در مرحله دوم با دسته بندی اشارات، و بهره‌گیری از امکانات محیط «جامع التفاسیر نور»، وجوه معنایی و تفسیری اشارات از نظر مفسران تشریح و با یافته‌های علوم روز تبیین شد. نخستین نتایج نشان داد که در قرآن کریم دست کم ۱۵۰ اشاره جوی وجود دارد که ۱۴۰ مورد آن در گروه اشارات آشکار و ۱۰ مورد آن در گروه اشارات نهان یا غیرصریح جای می‌گیرند. تنوع و فراوانی بالای اشارات آشکار جوی نسبت به نوع نهان این اشارات، به تنهایی می‌تواند گویای هم‌اوردخواهی این کتاب از صاحبان علوم جو به عنوان مجموعه‌ای علوم تجربی و حسی باشد. در مرحله بعد، اشارات آشکار و نهان به ترتیب برگرفته از ۴۶ و ۹ سوره از مجموع ۱۱۴ سوره قرآن کریم بودند که قابلیت تفکیک در ۲۰ موضوع جوی را یافتند. موضوعات «نویدبخشی باران» و «مقدار» و «سازوکار آن»، بیشینه تکرار یعنی در مجموع ۴۷ بار را داشتند از نظر مکانی بیشترین اشارات در مقیاس جهانی و از لحاظ زمانی مربوط به زمان حال بوده‌اند.